

TOCILIZUMAB

(RoActemra®)

Wat is tocilizumab en hoe werkt het?

Tocilizumab is een geneesmiddel dat wordt gebruikt bij de behandeling bij **auto-immuunziekten** zoals reumatoïde artritis en kinder- en jeugdreuma (JIA).

Bij deze aandoeningen is je afweersysteem ontregeld. Je lichaam denkt dat goede (lichaamseigen) cellen kwade indringers zijn en je afweersysteem wil deze indringers verdrijven. Hierdoor komen bepaalde stoffen vrij die ontstekingen veroorzaken in gewrichten, pezen, spieren of organen. Dit kan in verschillende plaatsen van het lichaam gebeuren.

Tocilizumab is een bDMARD (Biological Disease Modifying Anti-Rheumatic Drug) of kortweg biologische reumaremmers of biological. bDMARD's zijn een groep geneesmiddelen die de **ontstekingsreactie in de gewrichten vermindert**.

Biologische geneesmiddelen zijn medicijnen die gemaakt zijn door middel van een biologisch proces (zoals bijvoorbeeld alcohol door gisting gemaakt wordt). Het principe is altijd in grote lijnen hetzelfde: voor de aanmaak van biologicals worden micro-organismen, cellen, planten of dieren gebruikt. De werkzame stof wordt dus vervaardigd door of is afkomstig van een levend organisme. Dit in tegenstelling tot de klassieke, chemische geneesmiddelen, die via een scheikundig proces worden gemaakt. Het woord 'biologisch' heeft bij geneesmiddelen dus een andere betekenis dan bij de biologische landbouw of voeding waar het gaat over criteria rond dierenwelzijn, teelttechnieken of toegelaten additieven.

Tocilizumab is een medicijn dat die **afweerreactie van het immuunsysteem onderdrukt**. Het medicijn remt het eiwit Interleukine 6 (IL-6). Dit is een eiwit betrokken bij de ontstekingscascade, een kettingreactie waarvan ontsteking het eindresultaat is. Hierdoor vermindert de pijn, zwelling en stijfheid van je gewrichten. Op langere termijn heb je minder kans op blijvende gewrichtsschade.

Tocilizumab wordt gegeven als **langdurige behandeling**. Het duurt zes tot twaalf weken voor je de effecten voelt. Soms duurt het langer en bij sommige mensen werkt het medicijn helaas niet of onvoldoende.

Waarvoor wordt tocilizumab gebruikt?

Je reumatoloog schrijft tocilizumab voor als je een auto-immuunaandoening hebt zoals **reumatoïde artritis of kinder- of jeugdreuma (JIA)**. Dit zijn aandoeningen waarbij het afweersysteem ontregeld is.

Je krijgt het enkel voorgeschreven als andere reumaremmers niet of niet voldoende hebben gewerkt of als je daar te veel bijwerkingen van hebt. Dat is één van de terugbetalingsvoorwaarden in België.

Hoe moet ik tocilizumab gebruiken?

Tocilizumab krijg je **via een infuus of via een onderhuidse injectie**.

Infuus

De infusen krijg je toegediend in het dagziekenhuis, om de vier weken. De behandeling bestaat uit het aansluiten van het infuus, het toedienen van tocilizumab en het naspoelen met een zoutoplossing. De totale duurtijd is ongeveer twee uur. De totale dosis tocilizumab die wordt toegediend bedraagt 4 tot 8mg/kg lichaamsgewicht.

Onderhuidse injectie

Tocilizumab wordt ingespoten onder de huid ter hoogte van de buik, dij of bovenarm. Je kan jezelf de injectie toedienen met een voorgevulde spuit of voorgevulde pen. Je arts of reumaverpleegkundige zal je uitleggen hoe je dit doet. Als je het vervelend vindt om dit zelf te doen, vraag het dan aan een familielid of een andere persoon die je vertrouwt. Deze persoon zal dan ook de uitleg krijgen. Het is ook mogelijk de inspuiting te laten zetten door een thuisverpleegkundige, maar de meeste patiënten dienen het zonder problemen zelf toe.

De gebruikelijke dosering van tocilizumab via een onderhuidse injectie is één maal per week 162 mg (voor volwassenen) op een vaste dag. Het is belangrijk steeds van inspuitingsplaats te wisselen.

Wat zijn de voordelen van het gebruik van tocilizumab?

Tocilizumab **vermindert de pijn, zwelling en stijfheid van je gewrichten**. Bij sommige mensen treedt er al verbetering op na zes weken, maar het kan tot drie maand duren voor het volledig effect van de behandeling voelbaar is.

Mag ik tocilizumab gebruiken in combinatie met andere medicijnen?

Tocilizumab kan je bij reumatoïde artritis gebruiken in combinatie met methotrexaat of een ander reuma-remmend medicijn. Wanneer methotrexaat niet wordt verdragen of wanneer er andere redenen zijn om het niet te nemen, kan tocilizumab ook als enige medicijn worden gebruikt, zonder methotrexaat.

Tocilizumab kan je – voor zover bekend – veilig gebruiken naast andere geneesmiddelen zoals glucocorticoiden (cortisone) (bijvoorbeeld prednisolone of cortisone-injecties), ontstekingsremmende geneesmiddelen (NSAID's, bijvoorbeeld Naproxen of Ibuprofen) of eenvoudige pijnstillers zoals paracetamol of acetylsalicylzuur (aspirine). De combinatie met andere biologicals wordt niet aanbevolen.

Het is verstandig altijd aan je arts en je apotheker te vertellen welke andere geneesmiddelen je gebruikt of als er iets aan je medicijngebruik verandert.

Zijn er mogelijke risico's of bijwerkingen aan tocilizumab?

Zoals bij de meeste medicijnen, kan het gebruik van tocilizumab voor **bijwerkingen** zorgen. Zeker niet iedereen krijgt bijwerkingen. Sommige bijwerkingen komen vaak voor, andere zeer zelden. In de bijsluiter vind je een uitgebreid overzicht.

Omdat tocilizumab je afweersysteem afremt kan je makkelijker een **infectie** krijgen en soms verlopen infecties ook heftiger. Als je een gewone verkoudheid hebt zonder koorts, kan je tocilizumab gewoon blijven doorgebruiken. Als je een infectie met koorts hebt, of je ziek voelt, onderbreek je de behandeling met tocilizumab best. Contacteer snel je (huis)arts als je koorts hebt of je denkt dat je een infectie hebt, zeker bij de opstart van de behandeling! Stop nooit op eigen houtje met de behandeling!

Tijdens het infuus is het mogelijk dat er een **overgevoelheidsreactie** (infusiereactie) optreedt. Als het nodig is, wordt de toediening van tocilizumab vertraagd of gestopt of krijg je een medicijn om deze reactie tegen te gaan.

Sommige mensen krijgen last van een verkoudheid (lopende neus, keelpijn, ..) of hoofdpijn, meestal in een milde vorm.

Wanneer je overgevoelig voor tocilizumab zou zijn, kan je een **allergische reactie** krijgen zoals zwelling van de lippen, koorts, lage bloeddruk of benauwdheid. Neem in dat geval zo snel mogelijk contact op met je arts of reumaverpleegkundige.

Zijn er nog dingen die ik moet weten over tocilizumab?

Extra voorzorgen bij de start van de behandeling

Voor je begint met tocilizumab wordt via een bloedafname onderzocht of je geen (sluimerende) infectie hebt, bijvoorbeeld hepatitis B of C (leverontsteking). Zo'n infectie zou kunnen opflakkeren na toediening van tocilizumab.

Daarnaast wordt ook onderzocht of je drager bent van tuberculose (TBC). Om tuberculose uit te sluiten zal je arts je een Mantoux-test en een röntgenfoto van de longen voorstellen. De Mantoux-test is een klein prikje in je arm. Na drie dagen wordt je arm gecontroleerd om te kijken hoe je huid reageert op het prikje. Indien er op de derde dag roodheid of zwelling ter hoogte van de prik verschijnt, moet je dit laten controleren door je (huis)arts. Dit betekent dat je mogelijks TBC hebt of vroeger in contact geweest bent met iemand die TBC had.

Als uit de testen blijkt dat je actieve of verborgen tuberculose hebt of een infectie zoals hepatitis B, dan is gebruik van tocilizumab niet aangewezen. Je dokter kan dan andere medicijnen voorstellen voor je start met de behandeling en ook tijdens de behandeling. Tuberculose die in het verleden onvoldoende behandeld werd, kan sluimerend aanwezig zijn. Je moet dan eerst een behandeling met anti-tuberculose medicijnen krijgen voor je kan starten met een biological.

Roken is nooit gezond. Wanneer je moet starten met een biological is het nog belangrijker om te stoppen met roken, gezien het grotere risico op infecties van de bovenste luchtwegen bij rokers.

Tocilizumab en ontstekingsparameters in het bloed

Tocilizumab zal de aanmaak van ontstekingsparameters in je bloed, zoals CRP, onderdrukken. Dit heeft als gevolg dat deze test minder geschikt zal zijn om ontstekingen en infecties in je lichaam op te sporen. Meld dus steeds aan je artsen dat je tocilizumab gebruikt.

Alcohol

Je kan (matig) alcohol gebruiken tijdens de behandeling met tocilizumab.

Bewaring (van de injecties)

Bewaar tocilizumab in de koelkast tussen 2° en 8°C, in de originele verpakking. Haal de injectiespuit 30 minuten voor toediening uit de koelkast om op kamertemperatuur te laten komen. Tocilizumab is een duur medicijn dat gevoelig is voor de juiste bewaring. Het werkt minder goed als de koudeketen onderbroken wordt. Let er dus op dat je het steeds correct bewaart.

Reizen (met de injecties)

Als je voor langere tijd op vakantie gaat (meer dan 1 week) en/of reist met het vliegtuig moet je voor tocilizumab in het bezit zijn van een reisattest voor het vervoer van je medicatie in je handbagage. Vraag dit attest aan je reumatoloog.

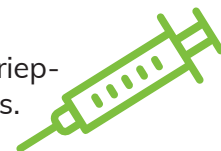
Vervoer je medicatie altijd in de originele verpakking en in een koeltasje zodat de ideale temperatuur voor bewaring (tussen 2° en 8°C) kan behouden blijven. Bij lange vliegreizen kan het interessant zijn vooraf contact op te nemen met de vliegtuigmaatschappij om te informeren naar de mogelijkheid tot bewaren van de medicatie in de koelkast van het cabinepersoneel. De koeltijd in een koeltasje is immers beperkt.

Denk daar ook aan bij rondreizen met andere vervoersmiddelen en zorg ervoor dat je koeltasje voldoende koud is voor elke trip naar een nieuwe bestemming.

Houd medicijnen steeds in je handbagage. In het bagageruim van het vliegtuig kan het vriezen. Vergeet niet om het hotelpersoneel te verwittigen van de aanwezigheid van uw medicatie in de minibar of andere koelkast!

Vaccinaties

Bij de start van je behandeling met tocilizumab zal je arts je waarschijnlijk een jaarlijks griepvaccin en een pneumokokken vaccin aanraden omdat je kwetsbaarder bent voor infecties.

Heb je andere vaccinaties nodig omdat je naar verre landen wil reizen, overleg dan met je arts. Voor sommige vaccins moet je (tijdelijk) stoppen met je medicatie. Je mag immers geen inenting met een levend afgezwakt vaccin krijgen. Dit zijn bijvoorbeeld vaccins tegen bof, mazelen, rode hond, gele koorts of varicella. Je zou daar erg ziek van kunnen worden. Het is verstandig om dit goed op tijd te regelen om te vermijden dat je niet naar bepaalde landen kan afreizen.

Vruchtbaarheid bij vrouwen, zwangerschap en borstvoeding

Ben je een vrouw en heb je een kinderwens, praat er dan over met je arts. Er zijn weinig gegevens over de invloed van tocilizumab op de vruchtbaarheid.

Er is evenmin informatie over de effecten van tocilizumab tijdens de zwangerschap. Tocilizumab mag je daarom niet gebruiken wanneer je zwanger bent. De behandeling met tocilizumab kan best minstens drie maanden voor de bevruchting gestopt worden, maar het is onwaarschijnlijk dat onbedoeld gebruik van tocilizumab tijdens het eerste trimester schadelijk is.

Het is niet bekend of dit geneesmiddel in de moedermelk overgaat. Daarom mag je geen borstvoeding geven als je tocilizumab gebruikt.

Als je van plan bent zwanger te worden, is het sowieso belangrijk om dit met je arts te bespreken, aangezien elke patiënt anders is.

Vruchtbaarheid bij mannen

Praat met je arts wanneer je een kinderwens hebt en tocilizumab neemt. Er zijn momenteel nog geen gegevens over de invloed op de kwaliteit van het sperma.

Waar kan ik terecht met mijn vragen over tocilizumab?

Als je je zorgen maakt, neem dan zeker contact op met je (huis)arts of met de reumaverpleegkundige.

Wil je meer informatie over je eigen aandoening of andere vormen van reumamedicatie, dan kan je terecht op de website van ReumaNet, www.reumanet.be of via info@reumanet.be. Er zijn veel brochures die je gratis kan downloaden. ReumaNet heeft ook een compleet dossier over tocilizumab en andere biologicals en biosimilars opgesteld.

Deze brochure is tot stand gekomen in samenwerking met de KBVR (Koninklijke Belgische vereniging voor Reumatologie) en met steun van het FWRO (Fonds voor Wetenschappelijk Reuma Onderzoek).

De officiële bijsluiter werd als basis gebruikt voor deze brochure, net als de brochures van ReumaNederland, Versus Arthritis (UK), Andar (Fr), Arthritis Australia en The American College of Rheumatology.

Dank aan Dr. Yves Piette, aan de reumaverpleegkundigen en aan de patiënt experts van ReumaNet en CLAIR voor het nalezen en feedback.

